

TRITONIAN VUOSIKERTOMUS 2009

SISÄLLYS

Tritonian vuosi 2009

Kirjastopalvelut

Koulutus ja opetuksen tuki

Informaatiolukutaidon opetus opiskelijoille

Hallinto

Kansainvälinen ja kansallinen yhteistyö

Liitteet

Tilastot:

Kirjastotilasto

Oppimiskeskustilasto

Osallistuminen

Tritonian vuosi 2009

Edessä oleva siirtyminen uuteen yliopistolakiin edellytti Tritonian omistajilta, Vaasan yliopistolta, Åbo Akademiilta ja Svenska handelshögskolanilta, runsaasti valmistelutyötä. Samalla yliopistot toteuttivat oman toimintansa uudelleenjärjestelyjä ja organisaation muutoksia. Tritonian ja vaasalaisten ammattikorkeakoulujen kirjastotoiminnan yhdistymistä vuoden 2010 alusta valmisteltiin samaan aikaan viiden korkeakoulun yhteistyönä: yliopistot, Vaasan ammattikorkeakoulu ja Yrkeshögskolan Novia solmivat keväällä Tritonia-sopimuksen. Syksyllä kaikki viisi korkeakoulua hyväksyivät hallintojohtajien ja Tritonian johtokunnan valmisteleman uuden Tritonian johtosäännön. Johtokunta käsitteli ja hyväksyi uutta Tritoniaa varten laaditun strategian ja työjärjestyksen uusine organisaatiomalleineen sekä toiminnan osa-alueita koskevat periaatteet. Viiden korkeakoulun ja Tritonian tulosneuvottelussa joulukuussa hyväksyttiin vuoden 2010 tulossopimus ja talousarvio. Näillä toimenpiteillä korkeakoulut saattoivat päätökseen syksystä 2006 valmisteilla olleen yhdistymissuunnitelman, jota oli ehdotettu jo 1990-luvun lopulla Tritoniaa suunniteltaessa.

Tritonia oli aktiivisesti mukana valtakunnallisissa ammattikorkeakoulukirjastojen ja yliopistokirjastojen yhteistyön kehittämissä, mm. opetusministeriön korkeakoulukirjastojen rakenteellisen kehittämisen työryhmän ohjausryhmässä. Kirjastosektorit valmistelivat yhdessä siirtymistä yhteiseen kirjastojärjestelmäkonsortioon. Kun tavoitetta ei pystytty vielä toteuttamaan ja kun Tritonian, Vaasan ammattikorkeakoulun ja Yrkeshögskolan Novian kokoelmatietokannat yhdistettiin marraskuussa, oli samalla ratkaistava, kumpaan kahdesta järjestelmäkonsortioista jatkossa kuulutaan; päätökseksi tuli yliopistokirjastojen Linnea2-konsortio. Ammattikorkeakoulujen osalta tämä merkitsi myös liittymistä Linda-yhteisluetteloon, josta ammattikorkeakoulut muuten toistaiseksi puuttuvat.

Kirjastot valmistelivat yhteistä toimintaa useassa työryhmässä Vaasan korkeakoulukonsortion kirjastotyöryhmän johdolla. Marraskuussa molempien ammattikorkeakoulujen tekniikan kokoelmat ja Vaasan ammattikorkeakoulun sosiaalialan kokoelma muutettiin Tritoniaan. Samalla yhdistettiin Vaasan ammattikorkeakoulun ja Novian kirjastojen kokoelmatietokannat Tritonian tietokantaan. Tritonian tekniikan kokoelmat kolminkertaistuivat, mukana on runsaasti uutta kirjallisuutta. Ammattikorkeakoulujen muiden koulutusalojen kirjastot jäivät toistaiseksi entisiin tiloihin Raastuvankadun ja Sarjakadun kiinteistöihin.

Pietarsaarella aloitettiin yhteisen kampuskirjaston suunnittelu. Mukana ovat Tritoniaan kuuluva Åbo Akademin Enheten för barnpedagogik –yksikön kirjasto, Novian Pietarsaaren ja Uudenkaarlepyyn kirjastoyksiköt sekä Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Novian kirjastoyksiköiden kokoelmatiedot sisältyvät jo nyt Tritonian Tria-tietokantaan.

Oppimiskeskuksessa jatkettiin Learning in Network –koulutusta kolmiosaisena ja osittain uudistettuna. Koulutukseen osallistui opettajia ja muuta henkilökuntaa sekä yliopistoista että ammattikorkeakouluista. Videoneuvotteluiden avulla koulutukseen osallistui myös Åbo Akademin ja Hankenin henkilökuntaa Turusta ja Helsingistä. Verkkopohjaista opetusta kehitettiin yhteisissä ryhmissä opettajien kanssa, erityisesti Åbo Akademiassa ja Vaasan yliopistossa. Mediatuotannossa ja opetuksen tuessa seurattiin aktiivisesti teknisiä innovaatioita kuten sosiaalisen median eri muotojen hyödyntämismahdollisuuksia.

Kirjaston painopistealueena on pitkään ollut informaatiolukutaidon opetus perustasolla kaikille uusille opiskelijoille. Myös jatkotason koulutustarpeeseen vastattiin. Vuonna 2009 tuotettiin opiskelijoille yli 1300 opintopistettä, määrä kasvoi edellisestä vuodesta 50 prosentilla. Opetukseen käytetty tuntimäärä kasvoi 25 prosentilla, kun opetusta annettiin 377 tuntia. Kansallisessa yhteistyössä Tritonia vastasi informaatiolukutaidon taitotestin kysymyspankin ylläpidosta. Kysymykset käännettiin myös englanniksi, mikä sittemmin on tuonut testille myös kansainvälistä kysyntää.

Tritonian toimintakäsikirja saatiin valmiiksi syyskuun 2009 tasolle. Tritonia laati myös muut oman toimintansa raportit Åbo Akademille ja osallistui sen auditointiin marraskuussa. Laatutyötä tehtiin lisäksi Vaasan yliopiston kanssa, myös osallistumalla koko järjestelmän kehittämiseen. Henkilöstön osaamiskartoitus aloitettiin yhdessä ammattikorkeakoulujen kirjastojen kanssa.

Yhteistyö ja yhdistyminen leimasivat kokonaisuutena katsoen Tritonian vuotta 2009. Näkyvintä ja eniten työtä vaativaa oli ammattikorkeakoulukirjastojen ja Tritonian yhdistämisen valmistelu. Myös osallistuminen kansalliseen ja kansainväliseen toimintaan oli vilkasta sekä konferensseissa että Erasmus-vaihdossa.

Kirjastopalvelut

Tiiviit valmistelut Tritonia 2:a varten

Tritonian, Vaasan ammattikorkeakoulun ja Yrkeshögskolan Novian Vaasan yksiköiden kirjastojen yhdistämistyön rinnalla kirjastopalveluissa pyrittiin ylläpitämään normaali palvelutaso. Samalla valmisteltiin kokoelmien karsintaa ja siirtoja, jotta ammattikorkeakoulujen tekniikan kirjastojen kokoelmat mahtuisivat Tritoniaan.

Kirjastopalveluita suunnittelivat ennen kaikkea Vaasan korkeakoulukonsortion kirjastotyöryhmän (Tritonia2-työryhmän) alaryhmät. Palvelutyöryhmä teki aktiivisesti työtä sen eteen, että kirjastopalvelu toimisi yhteisellä periaatteella vuoden vaihteesta alkaen, kun yhdistyminen virallisesti tapahtui. Palvelutyöryhmä on toiminut vuodesta 2004 lähtien ja on vuosien varrella saanut aikaan ammattikorkeakoulukirjastojen ja Tritonian välisen asteittaisen harmonisoinnin koskien lainausaikoja, käyttösääntöjä, maksuja ym., jo ennen yhdistymistä.

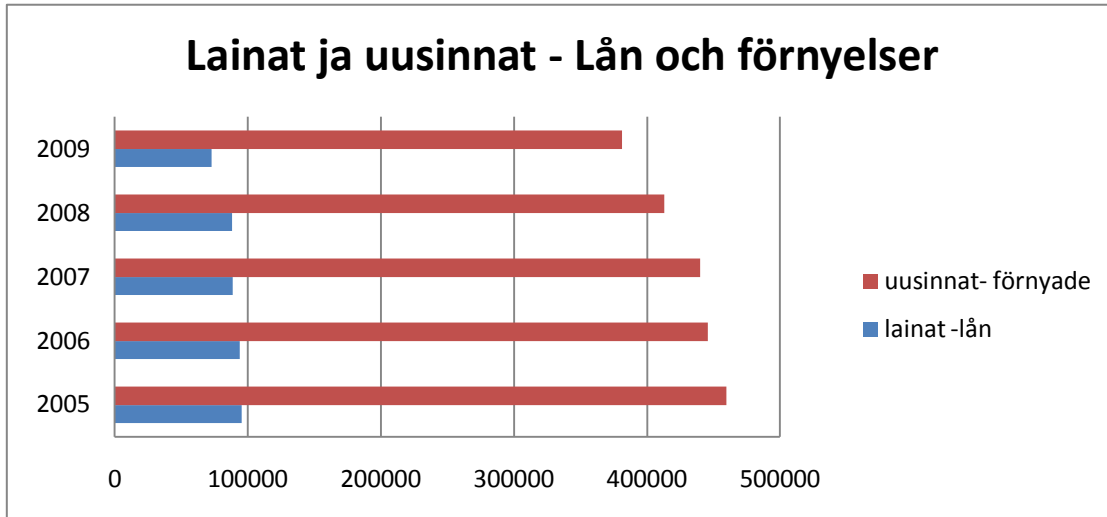
Verkkopalvelutyöryhmä teki uusien verkkosivujen yleissuunnitelman sekä koordinoi tekstintuotantoa. Verkkosivujen käyttäjäkysely antoi suunnitteluryhmälle vinkkejä ja ryhmä jakoi tekstityöt kaikille kirjastotyöryhmän alatyöryhmille. Uudet Tritonian verkkosivut julkaistiin suomeksi ja ruotsiksi heti vuoden vaihteen 2009-2010 jälkeen, englanninkieliset sivut julkaistiin hieman myöhemmin.

Tritonian kirjastopalvelut numeroina 2009

Tritonian rooli kirjastona, työskentelypaikkana, kokouspaikkana ja oppimisympäristönä etenkin emoyliopistojen opiskelijoille on vakiintunut. Kirjastossa vieraili keskimäärin runsaat 820 henkilöä aukiolopäivää kohden, mikä vastaa edellisen vuoden kävijämäärää. Aukioloajat noudattivat entistä kaavaa,

vaikka asiakaskyselyissä oli toivottu, että kirjasto avattaisiin aikaisemmin. Tätä ei kuitenkaan voitu vielä toteuttaa, vaan asia siirtyi vuoteen 2010.

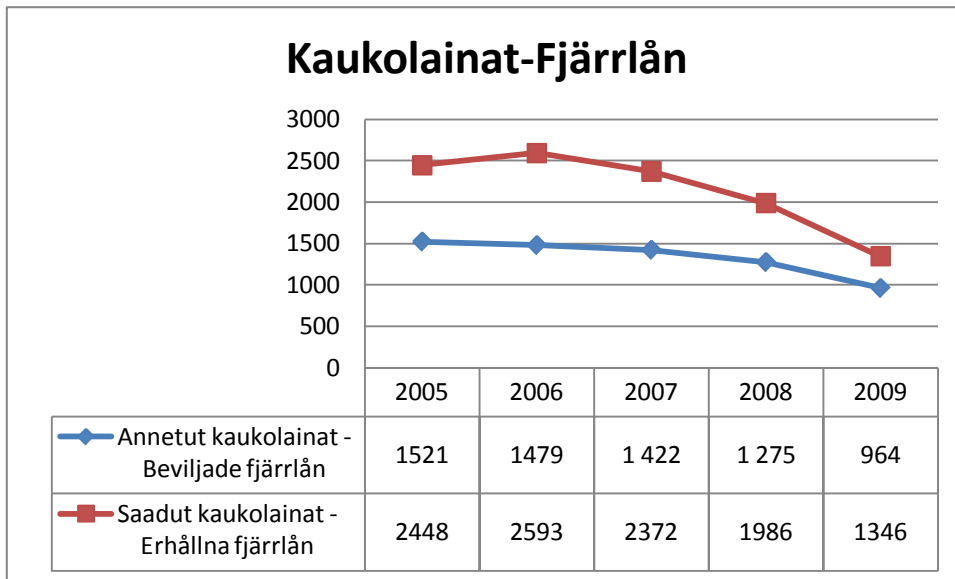
Perinteiset kirjastopalvelut, kuten lainaus ja kaukolainat, vähenivät. Selityksenä siihen on se, että opiskelijat ja tutkijat yhä enemmän käyttävät vapaasti saatavilla olevia verkkoaineistoja sekä oman yliopiston verkossa saatavissa olevia lisensoituja verkkoaineistoja. Kirjaston kolmelle emoyliopistolle antama laaja informaatiolukutaidon koulutus on myös antanut opiskelijoille taitoja käyttää itsenäisesti saatavissa olevia elektronisia tietoaineistoja jo varhain opiskeluissa.

Strateginen tavoite vuodeksi 2009 oli lisätä asiakkaiden omaa aktiivisuutta lainauksessa. Eri toimenpiteiden kautta pyrittiin lisäämään lainausautomaatin käyttöä. Lainaustiskin miehitystä muutettiin myös, jotta henkilöstön määrä vastaisi asiakasvirtoja sekä asiakkaiden palvelutarvetta.

Itsepalvelulainojen määrä, mukaan lukien automaattiusinnat, on kasvanut vuodesta 2005 vuoteen 2009. Lainausautomaatin tekninen vika häiritsi käyttöä vuoden aikana, jonka takia monet asiakkaat suosivat henkilökohtaista palvelua palvelutiskillä. Vika korjattiin vuoden lopussa. Trendinä on jatkuva asiakkaiden oman aktiiviteetin lisääntyminen lainauksessa.

Myös kaukolainojen määrä väheni selvästi. Tritonian omien asiakkaiden tilaamien kaukolainojen määrä osoitti selvää laskua. Kaukolainat ovat maksullisia, mutta emoyliopiston opiskelijoilla oli mahdollisuus tilata maksuttomia kaukolainoja maisterin tutkielmaa varten. Samaten emoyliopistojen henkilökunnalla ja opiskelijoilla oli mahdollisuus tilata maksuttomia kaukolainoja Åbo Akademin kirjastosta Turusta ja Hankenin kirjastosta Helsingistä. Tästä huolimatta kaukolainojen tarve väheni huomattavasti. Muiden kirjastojen Tritonialta tilaamat kaukolainat vähenivät myös merkittävästi. Trendi on yleinen useimmissa yliopistokirjastoissa.

Uudet ja muuttuneet palvelumuodot

Kauan toivottu palvelu – pankkikortilla maksaminen kirjastossa – otettiin vihdoinkin käyttöön syksyllä 2009. Tätä asiakkaita ovat kauan kyselleet.

Kirjaston tietopalvelu otti käyttöön verkkopalvelun ”Varaa tiedonhaun ohjaisaika”, joka mahdollistaa yksityisen tiedonhaun opastuksen. Jo ennestään on olemassa ”Kysy kirjastolta” –verkkopalvelu, joka koskee sekä lainausta, kaukopalvelua että tietopalvelua. Tämä noudattaa Tritonian strategisia tavoitteita: palvelua kehitetään asiakkaiden vaihtelevien tarpeiden mukaan.

Kokoelmat

Tritonian vuoden 2009 tulossopimuksessa strategisiksi tehtäviksi määriteltiin valmistautuminen ammattikorkeakoulujen tekniikan kirjastojen siirtymiseen Tritoniaan vuoden 2010 alussa. Tritoniassa pääpaino vuoden aikana oli kokoelmien siirroilla ja konsortion kokoelmatyöryhmän päätösten toimeenpanolla mm. kokoelmien sijoituksista. Muuttoa edelsi tietokantojen tietojen sisällöllinen yhdenmukaistaminen yhteistä kokoelmatietokantaa varten, paikanmerkkien ym. muuttaminen kirjoihin.

Ammattikorkeakoulujen painettujen lehtien vanhat vuosikerrat siirrettiin Tritoniaan talkootyönä kesäkuussa. Lehtinimekkeitä tuli yhteensä n. 200. Kirjojen ja uusien lehtivuositietojen muutto toteutettiin viikolla 47 neljän päivän aikana 17.11. – 20.11.2009, jolloin kirjasto oli suljettuna. Tria-tietokanta oli suljettuna 6.11. – 20.11., mutta avautui yhdistettynä tietokantana 21.11. Aineistoa siirtyi yhteensä 470 metriä. Kirjojen määrä tietokannassa kasvoi noin 70.000 nimekkeellä.

Yliopistokirjastoissa otettiin vuosien 2008 ja 2009 vaihteessa käyttöön uutta järjestelmää käyttävä yhteisluettelotietokanta. Samaan aikaan vaihdettiin tallennusformaattia. Tavoitteena oli entistä parempi laatu ja tietosisältöjen yhtenäisyys ja tietojen entistä parempi kansainvälinen vaihdettavuus. Muutokset hidastivat kuitenkin merkittävästi kirjojen käsittelyä kaikissa yliopistokirjastossa. Tämä näkyi myös

Tritoniassa alkuvuodesta 2009. Yliopistojen kiireet muutostilanteessa taas vaikuttivat ilmeisesti siihen, että laitoksille varattua painetun kirjallisuuden hankintarahaa jäi melko runsaasti käyttämättä.

Vaasan yliopistolle hankittiin entistä enemmän verkkoaineiston käyttölisenssejä. Tiedonhaut ja verkkodokumenttien käyttö lisääntyivät yli viidenneksellä edellisestä vuodesta. Suosituimpia tietokantoja ovat elektroniset sanakirjat, joihin tehtiin vuoden aikana lähes puolitoista miljoonaa hakua. Verkkoaineistojen käytön kasvu vaikutti osaltaan lainauslukujen pienenemiseen.

Koulutus ja opetuksen tuki

Verkkopedagoginen koulutus ja ohjaus

Koulutusohjelmaa Learning in Networks (25 op) kehitetään suunnitelman mukaisesti Oppimiskeskuksen konsortiotyöryhmässä sekä yhteistyössä Åbo Akademin opettajakoulutuksen kanssa. Kolmiosainen ohjelma toteutettiin myös vuonna 2009. *Johdatus verkkopedagogiikkaan* (LIN1) toteutettiin keväällä 2009 viimeistä kertaa nykyisessä muodossaan – koulutusohjelmaa uudistetaan ja se alkaa seuraavan kerran tammikuussa 2011.

Verkkopetuksen työkalut (LIN2) –kurssi toteutettiin uudistuneena vuonna 2009. Vuoden aikana ensimmäiset osallistujat suorittivat portfoliokoulutuksen oman ohjaajan tuella. Vaasalaisten korkeakoulujen henkilökunnalle Oppimiskeskus järjesti 86 lyhytkurssia. Tritonian Oppimiskeskus antaa verkkokurssien kehittämisen tukea kurssien, EduKlinikka- ja EduTechLab-toimintojen kautta.

Verkko-opetuksen toteutus (LIN3) on mentori-/coaching-koulutus, joka toteutettiin suunnitelman mukaisesti vuonna 2009. Arvostelut ovat olleet positiivisia ja opettajien tuottaman kurssimateriaalin pedagoginen taso on ollut korkea. Kurssia arvioidaan ja kehitetään yhteistyössä osallistuvien opettajien kanssa.

Sosiaalisen median käyttö korkeakouluopetuksessa sekä mahdollisuudet yhdistää teknologiaa, sosiaalista interaktiivisuutta ja digitaalisia aineistoja lisääntyivät. Oppimiskeskus arvioi ja uudistaa lyhytkurssitarjontansa lukukausittain, jotta se pystyisi nopeasti jatkokouluttamaan opettajia. Tärkeä osa työtä on seurata tutkimusta ja kehitteillä olevia uusia teknisiä ratkaisuja, jotta pystytään nopeasti reagoimaan yhteiskunnan ilmiöihin, jotka vaikuttavat opetukseen.

Verkko-opetuksen kehittämisen verkostot

Åbo Akademi i Vasan paikallisen verkko-opetuksen johtoryhmä työskentelee ÅA:n verkko-opetuksen strategian toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Johtoryhmä on mm. jakanut virtualisointiin tarkoitettuja varoja yksittäisille opettajille, jotka ovat osallistuneet LIN-koulutuksiin ja kehittäneet verkkokurseja ja oppimateriaaleja Oppimiskeskuksen tuella. Oppimiskeskus on myös osallistunut ÅA Vasan atk-keskuksen johtamaan virtualisoinnin arviointiryhmään. Ohjelmistoja on testattu ja yhteistä koulutusmateriaalia on laadittu mm. ohjelmille Adobe ConnectPro, Urkund ja E-lomake. Myös e-tenttimahdollisuuksia on luotu.

Vaasan yliopiston verkko-opetuksen kehittämisen verkostossa on 21 jäsentä, ja verkosto kattaa yliopiston kaikki tiedekunnat. Toiminnan tavoitteena on luoda, ylläpitää ja vahvistaa yhteistä opetuksen kehittämisen toimintaa ja kulttuuria Vaasan yliopistossa, jakaa opetuksen kehittämisen osaamista ja hyviä käytänteitä, välittää tietoa uusista koulutusmahdollisuuksista ja opetuksen monimuotoistamisen työkaluista sekä tuottaa tietoa Tritonian koulutussuunnittelijoille yksikköjen koulutustoiveista ja -tarpeista.

EduTechLab

EduTechLabissa toteutettiin vuoden 2009 aikana entistä erikoistuneempia tehtäviä edellisvuosiin verrattuna.

Ohjauksen tarve on lisääntynyt, samoin erityispalveluiden kysyntä. Myös suoraa ohjausta joidenkin lehtoreiden opiskelijaryhmille on annettu. Henkilöstötilanteen johdosta tiettyjä hankkeita ei ole voitu toteuttaa toivotussa tahdissa. Videoluentoja ja digitalisoidun materiaalin tuotanto on lisääntynyt vuoden aikana, samaten sosiaalisen median käyttö.

Tavoitteena korkeakoulupedagogiikka

Tritonian strategian mukaan Tritoniaa laajennetaan verkkopedagogiikan ja opetusmediatuotannon ohella myös korkeakoulupedagogiseksi kesukseksi. Tritonian Oppimiskeskuksen konsortiotyöryhmä haki vuoden aikana varoja vaasalaisten korkeakoulujen yhteisen korkeakoulupedagogiikan kehittämiseen yhteistyössä Åbo Akademin kanssa. Konsortiotyöryhmälle myönnettiin varoja monikielisen korkeakoulupedagogisen toimintamallin suunnitteluun.

Tritonia koordinoi Tampereen yliopiston Eduta-instituutin järjestämää yliopistopedagogista täydennyskoulutusta (10 op) Vaasan yliopistolle. Koulutus toteutetaan lukuvuonna 2009-2010. Koulutukseen osallistuu 19 Vaasan yliopiston opettajaa.

Informaatiolukutaidon opetus opiskelijoille

Vuonna 2009 tavoitteena oli toteuttaa kandidaatintutkintoon sisältyvä tiedonhaku - ja informaatiolukutaidon opetus yhdenmukaisena suomen, ruotsin ja englannin kielellä. Suunnitelmat etenivät jokaisen emon-organisaation osalta, mutta työtä jatketaan vielä vuoden 2010 aikana.

Vaasan yliopistossa *Tiedonhaku ja informaatiolukutaito I* -koulutus järjestettiin suomen ja ruotsinkielisenä. Kurssi koostuu kahdesta lähiovetusjaksosta ja verkko-opinnoista. *Tiedonhaku ja informaatiolukutaito II* -kurssit on järjestetty kandidaatintutkielmakurssin tai siihen valmistavan opintojakson yhteydessä.

Åbo Akademin kasvatustieteellisen tiedekunnan (PF) opiskelijoille järjestettiin opintojakso *Informationskompetens I* osana opintojaksoa *IT i studierna* ja yhteiskunta- ja hoitotieteellisen alan opiskelijoille *Informationskompetens I* osana opintojaksoa *Introduktion till IKT*. Kandidaatti- ja graduseminaariryhmille on lisäksi järjestetty tiedonhaun lyhytkursseja.

Tritonian informaattikko vastaa Hankenin vaasalaisille opiskelijoille järjestettävän tiedonhaun opetuksen hallinnoinnista ja toteutuksesta. Opetus toteutetaan samanlaisena sekä Helsingissä että Vaasassa ja se on integroitu opintojaksoon *Informationsbehandlings grunder*. Räätelöityä koulutusta on järjestetty tilauksesta kandidaatintutkielmaseminaariin osallistuville sekä muille opiskelijaryhmille.

Vaasan yliopiston kansainvälisten maisteriohjelmien opiskelijoille räätälöitiin omat englanninkieliset Information Literacy Skills –kurssit. Tavoitteena on saada *Tiedonhaku ja informaatiolukutaito III* –koulutus kaikkien tiedekuntien opetustarjontaan. Vuoden 2009 aikana järjestettiin tiedonhakukoulutusta humanistisen alan maisteriopiskelijoille, mutta syventäviin opintoihin liittyvä koulutuksen laajempi suunnittelu siirtyi seuraavaan vuoteen.

Tutkijoiden, jatko-opiskelijoiden ja yliopistojen muun henkilökunnan tiedonhakukoulutus sisältyy Tritonian oppimiskeskuksen tarjoamaan LIN-koulutukseen. Tiedonhaun lyhytkurssit ovat avoimia myös opiskelijoille. Lyhytkursseja tarjottiin keväällä 2009 mm. tiedonkäytön etiikasta, RefWorks-viitteidenhallintajärjestelmästä, Nelli-portaalista ja uusista tietokannoista ACP-koulutuksena. Suurin osa kursseista peruuntui osanottajien vähyyden vuoksi. Syksyllä 2009 lyhytkurssien tarjontaa vähennettiin muuttotöiden vuoksi.

Maksullisia informaatiolukutaidon koulutuksia on järjestetty Vaasassa toimivalle Helsingin yliopiston oikeustieteelliselle koulutukselle ja Vaasan yliopiston avoimen yliopiston useille kursseille.

Hallinto

Henkilöstö

Tärkeä osa yhdistymisen valmistelua oli henkilöstön osaamisen kehittämishanke, jota valmisteltiin yhteisissä koulutus- ja keskustelutilaisuuksissa Tritonian ja ammattikorkeakoulukirjastojen henkilöstön kanssa. Siihen liittyen järjestettiin kolme yhteistä koulutustilaisuutta, lisäksi työskenneltiin verkossa ja työryhmissä ja tehtiin yhteinen virkistysretki Valassaarille. Osaamiskartan pilottiversio saatiin valmiiksi ja sitä testattiin kehityskeskusteluissa. Työ vaatii kuitenkin vielä jatkotoimia, jotka jäivät kesken, kun projektin vetäjänä toiminut oppimiskeskuspäällikkö siirtyi elokuusta alkaen Vaasan kesäyliopiston rehtoriksi.

Oppimiskeskuspäällikön ohella Tritoniasta siirtyivät uusiin tehtäviin ja muihin organisaatioihin tekniikan alan informaattikko, informaatiolukutaidon koulutuksen koordinoitua ja taloustieteiden aihealuetta hoitanut kirjastonhoitaja sekä kääntäjä-tiedottaja. Viimeksi mainittu Åbo Akademiin kuuluva virka täytettiin vuoden lopulla, mutta muiden virkojen tehtävät määriteltiin uudelleen uutta Tritoniaa varten ja toimien täyttäminen siirrettiin vuoden 2010 puolelle. Kun kolme henkilöä jäi vuoden aikana äitiyslomalle ja kun useampi henkilö teki lyhennettyä työaika, Tritoniassa työskenteli vuoden sisällä harvinaisen paljon uusia työntekijöitä eri sijaisuuksissa ja muissa määräaikaisissa tehtävissä; kaikkiaan Tritoniassa oli työssä 60 henkilöä.

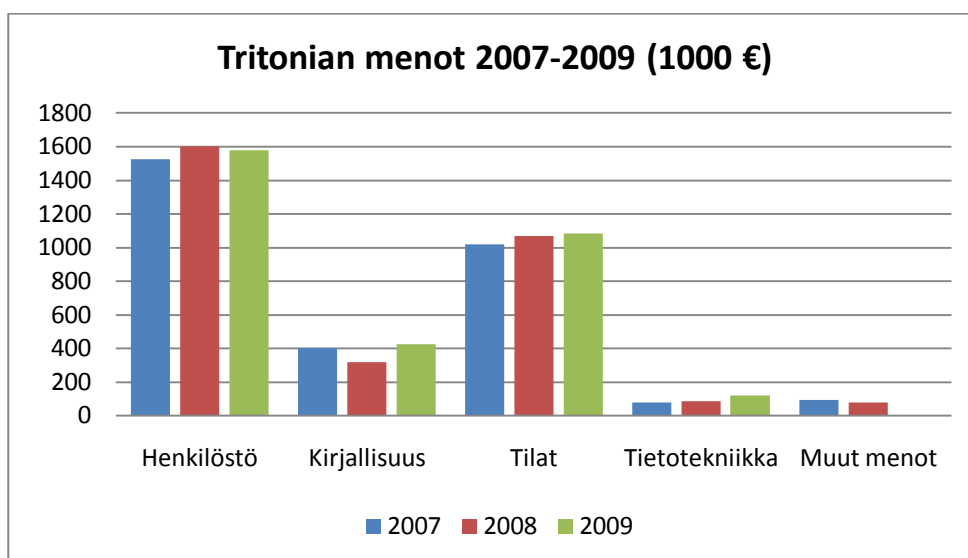
Vakituisen henkilöstön määrä oli 34,5 ja työvuosia tehtiin 41. Vakituista Vaasan yliopistoon kuului 25 henkilöä, Åbo Akademiin 7,5 ja Hankeniin 2. Henkilökunnan koulutustaso on noussut viimeisten vuosien

aikana: korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus henkilöstöstä oli nyt 60 prosenttia. Kirjastoalan koulutuksen omaavat tekivät 22,5 työvuotta (55 % kaikista työvuosista). Ne jakaantuivat suunnilleen puoliksi korkea- ja keskiasteen koulutuksen suorittaneiden kesken. Opetuksen tukeen ja tietoteknisiin tehtäviin käytettiin yhteensä noin 8,3 työvuotta.

Tritonian henkilöstön tyytyväisyyttä työhön on mitattu yliopistojen tyytyväisyysbarometreilla. Yksikön tuloksia voidaan tarkastella vain Vaasan yliopiston osalta, jonka barometriin tosin koko henkilöstö on voinut osallistua. Vuoden 2008 barometrin pohjalta laadittiin kehittämistavoitteet henkilökunnan kokousten ja kirjallisten palautteiden pohjalta. Lisäksi henkilöstö laati yhteistyössä ammattikorkeakoulukirjastojen kanssa Tritonian eettiset pelisäännöt.

Talous

Tritonian toimintamenot jakaantuivat henkilöstön, tilojen, kirjallisuuden hankinnan ja muiden menojen osalta melko samalla tavalla kuin aikaisempina vuosina. Kirjallisuuden hankinnan kustannukset ovat vain 13 prosenttia kustannuksista, koska mukana eivät ole Hankenin eivätkä Åbo Akademin verkkoaineistojen lisenssit eivätkä Åbo Akademin aikakauslehdet, joiden kustannuksista vastaavat kyseisten yliopistojen kirjastot Helsingissä ja Turussa. Mikäli nämä aineistot otettaisiin huomioon niin, että mukaan laskettaisiin neljäsosa Åbo Akademin ja viidesosa Hankenin kyseisten aineistojen hinnoista, kirjallisuuden hankinnan laskennallinen osuus olisi noin 19 prosenttia kustannuksista.

Toimintaa rahoitettiin pääasiassa yliopistojen budjettivaroin. Budjetin jakosuhteet yliopistojen kesken olivat vuonna 2009:

Vaasan yliopisto	70,24 %
Åbo Akademi	22,74 %
Hanken	7,02 %

Ammattikorkeakoulujen kirjastojen ja Tritonian yhdistymistä ja kirjaston varustamista varten oli saatu opetusministeriön rahoitusta Vaasan yliopistolle vuosina 2007-2008. Tämä rahoitus, jota oli jäljellä 122.754 euroa, käytettiin muutostöihin Tritonian tornissa, laitteiden ja kalusteiden hankintaan sekä itse muuton

aiheuttamiin kustannuksiin. Korkeakoulujen yhteisesti rahoittama muutosbudjetti (70.000 €) siirrettiin käytettäväksi vuonna 2010 auditorion laitteiston uusimiseen, laitteisiin, kalusteisiin, henkilöstön koulutukseen ja tiedotukseen.

Opetusministeriön rahoittama kolmivuotinen laadukkaat oppimisympäristöt projekti päättyi vuoden 2009 lopussa. Tällä rahoituksella oli palkattu pedagogi erityisesti suomenkielistä opetuksen tukea varten. Tehtävää hoidetaan 2010 alkaen toimien uudelleenjärjestelyiden avulla.

Ammattikorkeakoulut rahoittivat vuonna 2009 oppimiskeskustoimintaa ja 70 prosenttia kirjastojen yhteisen atk-suunnittelijan palkasta. Muuhun rahoitukseen kuuluivat mm. Evald ja Hilda Nissin Säätiön lahjoitus sekä työllisyysvarat määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen.

Tritonian menot ja rahoitus projektit mukaan lukien oli vuonna 2009 seuraava:

TRITONIAN TALOUS 2009			
Menot (1000 €)		Rahoitus (1000 €)	
Henkilöstö	1579,8	Yliopistot	2 686,6
Kirjallisuus	427,2	+ Vaasan yliopisto, verkkolis.	268,3
Tilat	1083,5	Ammattikorkeakoulut	113,4
Tietotekniikka	122,3	Projektirahoitus	122,8
Muut menot	191,6	Palvelu- ja vuokratulot	67,0
		Muu rahoitus	59,0
		Siirto 2008-->2009	87,3
YHTEENSÄ	3404,4	YHTEENSÄ	3 404,4

Tietotekniikka

Vuoden aikana Tritoniassa uusittiin runsas 40 työasemaa; kaikkiaan työasemia oli asiakkaiden käytössä 125 kpl vuoden lopussa. Palvelinpuolella uusittiin vain yksi fyysinen palvelinlaitteisto, muutoin jatkettiin palvelinalustojen virtualisointia. Ammattikorkeakoulukirjastojen Tritoniaan liittymisen yhteydessä yhdistettiin Voyager-tietokannat, toteutettiin uudet verkkosivut ja mahdollistettiin uusien käyttäjien kirjautuminen Tritonian työasemille.

Viestintä ja kääntäminen

Vuosi 2009 oli intensiivinen vuosi tiedottamisen ja kääntämisen osalta. Tritonian palveluista tiedotettiin jatkuvasti yliopistoille ja ammattikorkeakouluille. Lisäksi tiedotettiin Suomen virtuaaliyliopiston toiminnasta, Tritonian tiloissa järjestettävistä näyttelyistä sekä Vaasan yliopiston henkilökunnalle järjestettävästä yliopistopedagogiikan jatkokoulutuksesta, jonka koordinoinnista Tritonia vastasi.

Koko vuoden aikana valmisteltiin myös yhdistymistä ammattikorkeakoulujen kanssa tiedottamisen osalta. Syksyllä 2009 tiedotettiin säännöllisesti kehysorganisaatioille tulevasta yhdistymisestä ja sen sisällöstä.

18.11. järjestettiin lehdistötilaisuus, jossa paikallismedia oli hyvin edustettuna. Yhdistyminen sai tätä kautta hyvin näkyvyyttä eri sanomalehdissä, radioissa sekä verkossa.

Yhdistyminen toi mukanaan myös paljon kääntämistyötä, kun uusi Tritonia-sopimus, strategia, johtosääntö sekä yhteisen Tritonian työjärjestys laadittiin ja käännettiin suomeksi ja ruotsiksi. Myös yhteisen Tritonian toiminnan periaatteet laadittiin ja käännettiin.

Kansainvälinen ja kansallinen yhteistyö

Tritonia osallistuu Botnia-Atlantica-hankeeseen ”Nordic Knowledge on the Web”. Hanke on yhteinen Vaasan, Uumajan ja Bodøen korkeakouluille. Vuoden 2009 aikana hanke on luonut, markkinoinut ja ylläpitänyt verkkopohjaista keskusta sisältäen luentoja, työpajoja, tutkimusaineistoa, keskusteluja ja käytännön sovelluksia, ks. <http://www.nordicknowledge.net>.

Tritonia on Euroopan tieteellisten kirjastojen järjestön LIBERin ja kansainvälisen kirjastojärjestöjen ja kirjastojen liiton IFLAn jäsen. LIBERin kongressin teemana Toulousessa oli *Innovation through cooperation*. Tritonia esitteli yhteistoimintaansa omalla posterilla. Erasmus-vierailijoita Tritoniassa oli Tanskasta ja Turkista, Tritonian informaatikko oli vaihdossa Tukholman yliopiston kirjastossa.

Oppimiskeskus on vuoden aikana osallistunut Suomen virtuaaliyliopiston työryhmien toimintaan sekä muuhun toimintaan. Oppimiskeskuksella oli yhteistyötä myös Göteborgin IT-yliopiston ja Tukholman yliopiston kanssa. Luentoja ja esityksiä pidettiin työpajoissa ja seminaareissa Uumajassa ja Bodøssa.

Alueellisen Sukkula-kirjaston johtoryhmä kokoontui Pedersöressä. Vastuuta tapaamisten järjestämisestä on siirretty Tritoniasta yhä enemmän muillekin kirjastoille.

LIITE 1, Kirjastotilasto

Tritonian vuositilastot 2007-2009			
Tritonias årsstatistik 2007-2009			
	2007	2008	2009
Kirjaston käyttö ja käyttäjät - Biblioteksbruk & användare			
a) uudet asiakkaat - Nya kunder	1685	1663	1665
Kirjastokäynnit – Biblioteksbesök	197 940	210 370	209 300
Lainaus – Utlåning			
a) lainat – lån	88 582	88 031	72 791
itsepalvelulainat – självbetjäningsslån	12 298	16 514	19 053
lainat palvelutiskiltä - lån vid servicedisk	76 284	71 517	53 738
b) uusinnat - förnyade lån	440 077	412 850	380 995
itsepalvelu-uusinnat – självbetjäningförnyelser	354 284	337 841	317 698
uusinta palvelutiskiltä - förnyelse vid lånedisk	35 968	37 260	26 963
automaattiuusinnat – automatförnyelser	49 825	37 749	36 334
SUMMA	528 659	500 881	453 786
Kaukolainaus – Fjärlån			
a) annetut kaukolainat - utlånade fjärlån	1 422	1 275	964
b) saadut kaukolainat - inlånade fjärlån	2 372	1 986	1346
Tietopalvelu – Informationservice			
	1100	1 100	901
Kokoelmatietokanta Tria – samlingsdatabasen			
tiedonhakujen määrä - antal sökningar	452 000	349 642	604 183
Käyttäjäkoulutus – Användarutbildning			
a) opetustunnit – undervisningstimmar	x	314	377
b) osanottajamäärä - antal deltagare	x	2 943	2166
c) annettujen kurssien opintopistemäärä - kursernas sp	x	892	1347
Aukiolopäivät – Öppetdagar			
pääkirjasto – huvudbibliotek	437	428	407
sivukirjastot (Jakobstad)	264	265	253
	173	163	154

LIITE 2, Oppimiskeskustilasto

Learning in Networks I-III, opiskelijatilasto

Learning in Networks -koulutus	Osallistujat	Todistukset	Opintopisteet yht.
Learning in Networks 1 (8 op)	17	17	160
Learning in Networks 2 (7 op)	108	3	21
Learning in Networks 3 (2008-2009) (10 op)	9	6	60
LIN yhteensä	134	26	241

Koska Learning in Networks -koulutusten luennot ja työpajat ovat avoimia Vaasan korkeakoulujen henkilökunnalle, luennoille ja työpajoihin osallistui myös muita kuin kurssilaisia. Koulutukset järjestettiin suomen- ja ruotsinkielisinä koulutuksina.

Tilastossa yksi henkilö on laskettu lukuun mukaan vain yhden kerran.

Henkilöstön lyhytkoulutukset ja opetuksen tuki

Muu koulutus ja tuki	Tilaisuuksien määrä	Tunnit	Osallistujat
Henkilöstön lyhytkoulutukset	86	209	772
Pedagoginen & tieto- ja viestintätekn. tuki	152	216	184
EdutechLab	208	260	522
Videoneuvottelut	116	270	418

Lyhytkoulutuksia järjestettiin sekä kaikkien Vaasan korkeakoulujen henkilökunnalle avoimina koulutuksina että korkeakoulujen laitosten ja oppiaineiden tilaamina räätälöityinä tilauskoulutuksina. Lyhytkoulutusta annettiin mm. Microsoft Office -paketin Excel- ja PowerPoint-ohjelmistojen, Moodle-oppimisympäristön, Nelli-tiedonhaku-portaalin, Adobe Connect Pro -videoneuvotteluohjelman sekä sosiaalisen median käytöstä opetuksesta.

LIITE 3, Osallistuminen

Kansainvälinen yhteistyö

Botnia-Atlantica: Nordic Knowledge on the Web: Maria Byholm, Peter Ahlroos

Euroopan komission Europe Direct -tiedotusverkosto: Katri Rintamäki, Suomen EU-talokirjastojen kansallinen varakoordinaattori

IFLA: World Library and Information Congress, Milano 23.-27.8.: Christina Flemming

LIBER Annual General Conference, Toulouse 30.6.-3.7.: Susanne Holmlund, Vuokko Palonen, Katri Rintamäki:
Tritonian posterit ks. alla Luentoja ja esityksiä kongresseissa ja seminaareissa

Stockholms universitet (Pedagogiska Institutionen, tidigare Lärum): Maria Byholm

Erasmus-vaihtoon saapuneet:

Anne-Marie Busch-Petersen Tanska 4.-8.5. (Åbo Akademi)

Mr. Gültekin GÜRDAL, Izmir Institute of Technology, Library and Documentation Office 21.-27.6. (Vaasan yliopisto)

Burçak Serezli, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Kutuphanesi, Ankara 21.-27.6. (Vaasan yliopisto)

Erasmus-vaihtoon lähtenyt:

Katri Rintamäki, Stockholms universitets bibliotek 10.-14.8.

Kansallinen yhteistyö

Finlands svenska biblioteksörening rf:

- o hallitus: varajäsen Hanna Kuoppala
- o Internationella utskottet: Isabel Johansson
- o Utskottet för dokumentbeskrivning/katalogisering: Heidi Troberg

Kansalliskirjasto:

- o FinELib (Kansallinen elektroninen kirjasto), yhteiskuntatieteiden asiantuntijaryhmä: Katri Rintamäki
- o Kirjastojen digitointiohjelma: Ari Hovila
- o Linnea2-lainaustyöryhmä: Vesa Perkiömäki
- o Linnea2-ohjausryhmä: Vuokko Palonen
 - o Linnea2- ja AMKIT-konsortion yhdistymistä selvittävä kustannustenjakotyöryhmä: Vuokko Palonen, pj
- o Linnea2-systeemityöryhmä: Ove Ritola
- o Linnea2: Voyager-yhteyshenkilöt: Virva Tuomisto
- o Tieteellisten kirjastojen yhteistilasto: Virva Tuomisto, yhteyshenkilö

Opetusministeriö

- o Korkeakoulukirjastojen rakenteellisen kehittämisen työryhmän ohjausryhmä: Vuokko Palonen

Suomen tieteellinen kirjastoseura ry:

- o Opintopalveluiden työryhmä: Katri Rintamäki

Suomen yliopistokirjastojen neuvosto:

- o jäsen: Vuokko Palonen
- o Informaatiolukutaitoverkoston ohjausryhmä: Katri Rintamäki
- o Informaatiolukutaitoverkoston yhdyshenkilö: Katri Rintamäki, Vaasan yliopiston edustaja
- o Sisällönkuvailun asiantuntijaverkosto: Raija Löytölä

Suomen virtuaaliyliopisto

- o Vaasan yliopiston yhdyshenkilö: Sari Tarvonen 31.7. asti, Katri Rintamäki 1.8.-31.12.
- o - AOR2 ryhmä (Verkko-opetuksen ja oppimateriaalien yhteiskäyttöisyyden edistäminen): Katri Rintamäki, Vaasan yliopiston edustaja, Maria Byholm, Åbo Akademin edustaja
- o informaatiolukutaidon Klaara-kysymyspankin ylläpitäjä: Katri Rintamäki

Varastokirjasto

- o johtokunta: Christina Flemming
- o Kokoelmakarttahankkeen ohjausryhmä: Vuokko Palonen, yhdyshenkilöverkoston jäsen: Suvipäivi Pöytälaakso-Koistinen

YHL (Pardia)

- Kirjastotoimikunta: Risto Autti

Alueellinen ja paikallinen yhteistyö

Sukkula - alueellinen verkkokirjasto:

- o Vuokko Palonen, johtoryhmän jäsen, kokoonkutsuja
- o Ove Ritola, www-sivujen hoitaja
- o *Logistiikkatyöryhmä*: Christina Flemming

Vaasa LittFest Vasa:

- o johtoryhmä: Vuokko Palonen
- o sisältötyöryhmä: Christina Flemming

Vasa sommaruniversitet rf – Vaasan kesäyliopisto ry: Christina Flemming, Åbo Akademin edustaja hallituksessa.

Yliopistojen työryhmät ja luottamustehtävät

Hanken

- o Projektgruppen mot fusk (mars 2009-31.12.2009): Susanne Holmlund
- o Förvaltningsmöte (Möte varannan vecka för Hankens stödfunktioner i Vasa): Susanne Holmlund, Hanna Kuoppala

Vaasan yliopisto

- o Johtoryhmä: Vuokko Palonen
- o Julkaisutoimikunta: Ari Hovila, varajäsen: Vuokko Palonen
- o Kansainvälisten asioiden työryhmä: Katri Rintamäki, varajäsen Ann Carina Tihinen
- o Kielipalveluiden johtokunta: Suvipäivi Pöytälaakso-Koistinen
- o Koulutustoimikunta: Sari Tarvonen 31.7. asti
- o Opetuksen kehittämisryhmä: Sanna Eronen/ Anu Ylitalo
- o **Fazer-Amican** asiakastoimikunta Vaasan yliopistossa: Leena Kuosmanen

Åbo Akademi (Åbo, Vasa)

- o Arkivnämnden vid ÅA: Berit Öhman, varajäsen Christina Flemming
- o Jämställhdhetskommitten: Isabel Johansson
- o Kvalitetsarbetsgrupp: Christina Flemming
- o Lokala ledningsgruppen för virtualisering i Vasa, Maria Byholm
- o Personalutbildningsarbetsgruppen vid ÅA i Vasa: Maria Byholm, varajäsen Christina Flemming
- o Tisdagsmöten (förvaltningens, fakulteternas, fristående inrättningarnas och studentkårens ledande tjänstemän): Christina Flemming, Maria Byholm
- o Utvärderingsgruppen vid DC/ÅA: Maria Byholm
- o Virtualiseringsledningsgruppen vid ÅA: Maria Byholm

Vaasan korkeakoulukonsortion työryhmät:

Vaasan korkeakoulukonsortion kirjastoryhmä: Vuokko Palonen (pj), Christina Flemming

- o *Informaatiolukutaitoryhmä*: Katri Rintamäki (pj. 12.5.-), Linda-Marie Evertson, Susanne Holmlund
- o *Kokoelmatyöryhmä*: Suvipäivi Pöytälaakso-Koistinen, Virva Tuomisto, Leena Kuosmanen, Sari Seitamaa-Svenss, Heidi Troberg/ Tuomo Torppa
- o *Koulutustyöryhmä*: Linda-Marie Evertson
- o *Organisaatiotyöryhmä*: Vuokko Palonen (pj), Christina Flemming, Sari Tarvonen 31.7. asti, Maria Byholm

- *Palvelutyöryhmä*: Christina Flemming, Vesa Perkiömäki, Ann Carina Tihinen, Raija Löytölä, varajäsenet: Hanna Kuoppala, Susanne Holmlund
- *Verkkopalveluryhmä*: Katri Rintamäki (pj), Christina Flemming, Ann-Sofie Källund, Heidi Troberg

Vaasan korkeakoulukonsortion oppimiskeskusyhteistyöryhmä: Sari Tarvonen (pj)/Maria Byholm (pj), Peter Ahlroos

Vaasan korkeakoulukonsortion Coninfo-työryhmä: Ann-Sofie Källund

Vaasan korkeakoulujen atk-yhteistyöryhmä: Ari Hovila

Tritonian omat työryhmät

- Huvitoimikunta: Linda-Marie Evertson, Isabel Johansson, Leena Kuosmanen, Timo Salonen
- Johtokunta: henkilökunnan edustaja: Ann Carina Tihinen; varajäsen Sari Seitamaa-Svenns
- Johtoryhmä: Vuokko Palonen (pj), Maria Byholm, Christina Flemming, Ari Hovila, Susanne Holmlund, Suvipäivi Pöytälaakso-Koistinen, Sari Tarvonen 31.7. asti, Ann-Sofie Källund, Anne Koiranen (siht.)
- Laatutyöryhmä: Vuokko Palonen (pj), Christina Flemming, Ann-Sofie Källund, Suvipäivi Pöytälaakso-Koistinen, Sari Tarvonen 31.7. asti/ Maria Byholm

Luentoja ja esityksiä kongresseissa ja seminaareissa

Vuokko Palonen, Voyager-konsortioiden yhteistyön esittely ja AMY-työryhmän työn esittely // Mitä korkeakouluissa tapahtuu – yliopisto- ja ammattikorkeakoulukirjastojohtajien tulevaisuusseminaari, Jyväskylä 10.2.

Vuokko Palonen, Tritonian yhteiskirjasto. Kansalliskirjaston FinELib-päivä Helsingissä 7.5.

Vuokko Palonen, Susanne Holmlund & Katri Rintamäki: Collaboration with Universities in a Bilingual Environment The Tritonia Academic Library and Learning Centre in Vaasa, Finland -posterin Liber Annual General Conference; Toulouse: 30.6.-3.7. (posterin layout: Peter Ahlroos)

Katri Rintamäki & Marja Mikola: Lähteet levällään ja motivaatio nollassa – ratkaisuja kirjaston opettajien jaksamisen parantamiseksi ja opetustyön rationalisoimiseksi. Esitys Peda-forum-päivillä "Miten yliopisto voi?" Tallinnassa 19. - 20.8.

Tapahtumat

Nordic Knowledge on the web (NKW) ja konsortioyhteistyöryhmän yhteinen opetusseminaari Learning in Networks 12.5.

Nordic Knowledge on the Web (NKW), Workshop-seminaari 26.5.2009, Tritoniassa, Workshop seminaari 6.11.

Islannin suurlähetystön näyttely islantilaisista energiaratkaisuista 15.4.-15.5.2009

Kansalliskirjaston Suomi kautta aikojen –näyttely 5.11.-18.12.2009

Vaasan yliopiston Saksan kielen ja kirjallisuuden laitoksen kaksi näyttelyä marraskuussa Tritonian tiloissa.

Henkilökunnan julkaisuja

Anne Lehto & Pirkko Fagervik & **Christina Flemming** & Kirsi Luukkanen & Eija Nevalainen & Maarit Putous & **Katri Rintamäki** & Helena Silvennoinen- Kuikka: Yliopistokirjastojen informaatiolukutaidon opetuksen suunnittelu rakenteellisen kehittämisen prosesseissa: katsauksessa Itä-Suomen yliopisto, Helsingin yliopisto, Turun korkeakoulut ja Tritonia // *Signum*, 2009/2.

Marja Mikola & Katri Rintamäki: Lukutaitoa informaation hallintaan. *Peda-forum* - yliopistopedagoginen aikakausjulkaisu. 2009/ 2, s. 35-38.

Vuokko Palonen & Suvipäivi Pöytälaakso-Koistinen, Kokemuksia kirjastojen yhdistymisestä – Tritonian henkilöstön näkökulmia muutokseen // *Signum*, 2009/4, s. 20-24.

Tritonia koskeneet haastattelut ja lehtiartikkelit

Tritonia växer från 3 till 5. [Intervju med Christina Flemming] // *Meddelanden från Åbo Akademi*, 2009, nr. 16 (13.11.)

Vaasan korkeakoulujen kirjastot saman katon alle Tritoniaan. *Pohjalainen* 19.11.2009, s. 8

Yrkeshögskolornas böcker gör Tritonia större och bättre. *Vasabladet* 19.11.2009, s. 1, 3